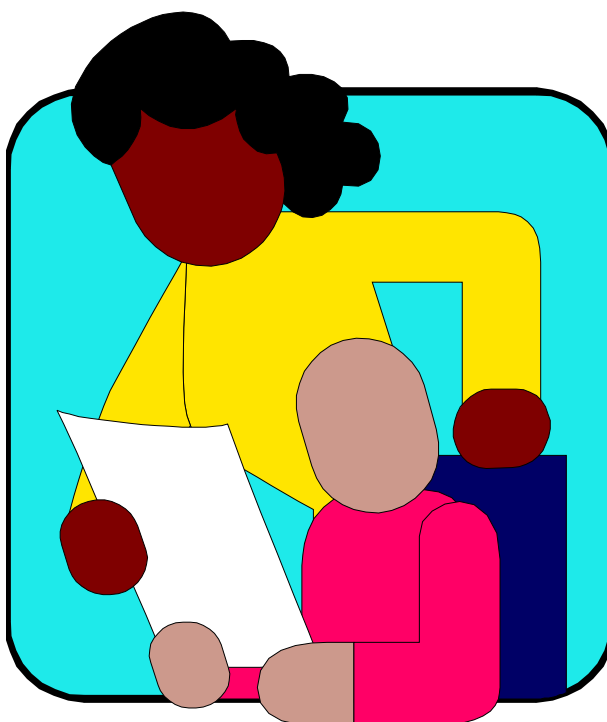

SPECIAL- UNDERVISNING I GRUNNSKOLEN

Forvaltningsrevisjon

Gjennomført 09.2001 –12.2001

Morten Mjølunes
fagansvarlig for forvaltningsrevisjon

Randi Rørnes
Ingrid Sperre Saunes

INNHold

SAMMENDRAG -----	1
MÅLSETTING MED PROSJEKTET-----	1
ARBEIDETS OMFANG OG BEGRENSNINGER-----	1
REVISORS VURDERING-----	1
KONKLUSJON OG ANBEFALINGER-----	2
1. INNLEDNING -----	3
1.1 BAKGRUNNEN FOR PROSJEKTET-----	3
1.2 AVGRENSNINGER-----	3
2. MÅLSETTINGER FOR PROSJEKTET -----	4
2.1 PROBLEMSTILLINGER:-----	4
3. ANVENDTE METODER I PROSJEKTET -----	4
3.1 DATAINNSAMLING-----	4
4. VURDERINGSKRITERIER -----	5
4.1 OPPLÆRINGSLOVA-----	5
4.2 VURDERINGSKRITERIENE-----	6
5. HAR BÆRUM KOMMUNEN UTARBEIDET RETNINGSLINJER OG RUTINER FOR Å IVARETA ELEVENS/FORELDRENS RETTIGHETER NÅR DET GJELDER INFORMASJON OG SAMTYKKE I SØKEPROSESSEN? -----	7
5.1 KOMMUNEN SKAL HA RUTINER FOR Å SIKRE AT FORELDRENE FÅR INFORMASJON OG GIR SAMTYKKE FØR ELEVER BLIR SAKKYNDIG UTREDET OG ENKELTVEDTAK FATTES.-----	7
5.2 DET SKAL FORELIGGE SKRIFTLIG ANMODNING OM SAKKYNDIG VURDERING FØR DEN IVERKSETTES, OG DET SKAL FORELIGGE SKRIFTLIG SØKNAD FRA FORELDRENE OM SPESIALUNDERVISNING FØR ENKELTVEDTAK FATTES. 10	
6. BLIR DET ENKELTE BARN TILDELT SPESIALUNDERVISNING I SAMSVAR MED DET BEHOVET SOM ER DOKUMENTERT AV DEN FAGLIGE INSTANSEN? -----	11
6.1 DET SKAL FORELIGGE FAGLIG TILRÅDING OG ENKELTVEDTAK FOR DE BARN SOM FÅR SPESIALUNDERVISNING.-----	11
6.2 DERSOM DET IKKE ER SAMSVAR MELLOM DEN FAGLIGE TILRÅDINGEN OG VEDTAKET MED HENSYN TIL OMFANGET AV TILBUDET, SKAL DET BEGRUNNES SÆRSKILT.-----	11
7. INNEHOLDER VEDTAKENE OPPLYSNINGER OM AVGJØRELSE, BEGRUNNELSE OG KLAGEADGANG SLIK LOVEN KREVER? -----	13
7.1 DET SKAL VÆRE EN TYDELIG BESKRIVELSE I VEDTAKET OM OMFANGET OG ORGANISERINGEN AV TILBUDET TIL BARNET.-----	13
7.2 VEDTAKET SKAL BEHANDLE FORHOLDET MELLOM SPESIALUNDERVISNING OG TILPASSET OPPLÆRING PÅ EN RYDDIG MÅTE.-----	13
7.3 ENKELTVEDTAKET SKAL VÆRE BEGRUNNET I HENHOLD TIL KRAVENE I LOVEN.-----	14
7.4 VEDTAKET SKAL OPPLYSSE OM KLAGEADGANGEN I HENHOLD TIL KRAVENE I LOVEN.-----	14
8. REVISJONENS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER -----	15
8.1 KONKLUSJON-----	15
8.2 ANBEFALINGER-----	16
LITTERATUR OG KILDEHENVISNINGER -----	17

Vedlegg 1: Informasjonsbrosjyre til foreldre

Vedlegg 2: Anbefalingene i Asker kommunerevisjon sin rapport

SAMMENDRAG

Målsetting med prosjektet

Formålet med prosjektet er å undersøke hvordan Bærum kommune oppfyller sine forpliktelser ovenfor de elevene som har rett på spesialundervisning. Det undersøkes om barns rettssikkerhet blir ivaretatt i henhold til viktige krav i lovverket ved behandling av enkeltvedtak om spesialundervisning.

Arbeidets omfang og begrensninger

Revisjonen har avgrenset prosjektet til spesialundervisning for elever i barne- og ungdomsskolen. Vi har også avgrenset prosjektet mot spesialskolene i kommunen. Revisjonen konsentrerer sin undersøkelse rundt de formelle aspektene ved spesialundervisning.

Revisors vurdering

Følgende problemstillinger er undersøkt:

Har Bærum kommune utarbeidet retningslinjer og rutiner for å ivareta elevens/foreldrenes rettigheter når det gjelder informasjon og samtykke i søkeprosessen?

Revisjonen finner at skolekontoret har lagt til rette informasjon og formidling av rutiner til skolene for å trygge saksbehandlingsprosessen. Informasjonen i rundskrivet er systematisk, inneholder alle nødvendige skjemaer/brosjyrer og oppdateres hvert år. Dette forenkler arbeidet for skolene med hensyn til informasjonsformidling til foreldrene.

Blir det enkelte barn tildelt spesialundervisning i samsvar med det behovet som er dokumentert av den faglige instansen?

Revisjonen finner at kravet om at sakkyndig vurdering kun skal iverksettes etter anmodning fra foreldrene, er overholdt. Etter revisjonens vurdering gir de rutinene som benyttes økt sannsynlighet for at det foreligger faglig tilråding og vedtak for de elever som mottar spesialundervisning.

Revisjonen finner at enkeltvedtaket gir eleven rett til spesialundervisning innenfor den rammen som den sakkyndige vurderingen tilrår. Lokale forskjeller mellom skoler kan etter revisjonens vurdering ha sammenheng med organisering av undervisning og tilgangen til spesialpedagogisk personale.

Inneholder vedtakene opplysninger om avgjørelse, begrunnelse og klageadgang slik loven krever?

Revisjonen vurderer det standardiserte oppsettet om enkeltvedtak godt. Vedtakene behandler forholdet mellom spesialundervisning og tilpasset undervisning på en ryddig måte. Revisjonen ser at henvisningen til den sakkyndige vurderingen er oppgitt som begrunnelse i enkeltvedtakene. Hvilket er en tilstrekkelig begrunnelse. Revisjonen finner at de opplysninger som blir gitt i vedtaket om klageadgang er tilstrekkelig i henhold til kravene som finnes i forvaltningsloven.

Konklusjon og anbefalinger

Revisjonen konkluderer med at Bærum kommune har utarbeidet retningslinjer og rutiner som ivaretar elevens/foreldrenes rettigheter når det gjelder informasjon og samtykke i søkeprosessen. Revisjonen ser at informasjonen i brosjyren til foreldrene kan forbedres med hensyn til opplysninger om tidsfrister og hva som er forutsetninger for å søke om spesialundervisning.

Revisjonen konkluderer med at enkeltvedtakene gir eleven krav på spesialundervisning i tråd med hva som anbefales i den sakkyndige vurderingen.

Revisjonen finner at utformingen av enkeltvedtakene tilfredsstiller de krav som framkommer i regelverket.

Revisjonen finner ut fra denne gjennomgangen, at spesialundervisningen i grunnskolen i Bærum, i all hovedsak oppfylder sine forpliktelser ovenfor de elever som har rett på spesialundervisning. Barnas rettssikkerhet synes ivaretatt i henhold til viktige krav i lovverket ved behandling av søknad om spesialundervisning og vedtak om spesialundervisning.

Revisjonen foreslår følgende knyttet til informasjonsbrosjyren til foreldrene:

- 1 Revisjonen anbefaler skolekontoret å utelate formuleringen: *og den første skissen til IOP fra skolen*. Koblingen mellom IOP og søknad om spesialundervisning er ikke nødvendig for saksbehandlingsprosessen.
- 2 Revisjonen foreslår at informasjon om tidsfrister for de ulike deler av saksbehandlingsprosessen blir inkludert i informasjonen til foreldrene.

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunnen for prosjektet

Revisjonen er pålagt etter lov og forskrift å utføre forvaltningsrevisjon. *Revisjonen skal kontrollere at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og foreta en systematisk vurdering av bruk og forvaltning av de kommunale midler med utgangspunkt i oppgaver, ressursbruk og oppnådde resultater* (Lov om kommuner og fylkeskommuner, § 60 nr 7).

I Bærum kommune er det ca 580 elever som får spesialundervisning etter §5-1 i Opplæringslova. Det vil si at 4,1% av elevene i bærumsskolen mottar spesialundervisning etter enkeltvedtak basert på denne paragrafen. For skoleåret 2001/2002 ble 263 barn sakkyndig vurdert. Av disse ble 235 anbefalt spesialundervisning og 28 fikk avslag. Formålet med dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er å undersøke hvordan Bærum kommune oppfyller sine forpliktelser ovenfor de elevene som har rett på spesialundervisning.

Opplæringslovas¹ § 5-1, 1.ledd slår fast at *elevar som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett på spesialundervisning*. Kommunen har klare forpliktelser til å gi spesialundervisning. For at en elev skal få tilbud om spesialundervisning skal vanskene være omfattende og vedvarende, og de skal være av en slik art at de i vesentlig grad hemmer læring. I Bærum kommune er hovedkriteriet for rett til spesialundervisning at eleven ligger 2-3 år etter årskullet i læringsutvikling. Disse elevene kan ikke følge klassens plan, og det skal utarbeides en individuell opplæringsplan (IOP) som er tilpasset elevens behov.

Dette prosjektet er et samarbeidsprosjekt med Asker kommune. Resultatene fra Asker presenteres i vedlegg 2 til rapporten.

1.2 Avgrensninger

Revisjonen har avgrenset prosjektet til spesialundervisning for elever i barne- og ungdomsskolen. Videre ser vi kun på spesialundervisning i forhold til enkeltvedtak. Det innebærer at tilpasset undervisning for barn med lærevansker, og som ikke har enkeltvedtak, er holdt utenfor dette prosjektet. Vi har også avgrenset prosjektet mot spesialkolene i kommunen. Det vil si at barn som har behov for spesialundervisning som overskrider det den ordinære grunnskolen kan tilby, er ikke med i undersøkelsen.

Revisjonen konsentrerer sin undersøkelse rundt de formelle aspektene ved spesialundervisning. Barn under skolepliktig alder, elever i videregående skole og voksne er ikke med i undersøkelsen. Revisjonen har ikke kompetanse til å vurdere innholdet i eller kvaliteten på det tilbudet som blir gitt til den enkelte elev. Revisjonen har kun undersøkt de formelle sider ved den prosessen som leder til enkeltvedtak, samt omfanget og organiseringen av spesialundervisningen. Vi har heller ikke sett på foreldrenes erfaringer utover det som rapporteres via foreldrenes arbeidsutvalg.

¹ Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa av 17.07.1998 nr. 61

2. MÅLSETTINGER FOR PROSJEKTET

Formålet med prosjektet er å undersøke hvordan Bærum kommune oppfyller sine forpliktelser ovenfor de elevene som har rett på spesialundervisning. Det undersøkes om barns rettssikkerhet blir ivarettatt i henhold til viktige krav i lovverket ved behandling av enkeltvedtak om spesialundervisning. Vi har særlig vært opptatt av om retningslinjene for vurdering og tildeling av ressurser til spesialundervisning blir etterfulgt.

2.1 Problemstillinger:

Formålet er brutt ned til følgende problemstillinger:

- 1 Har Bærum kommune utarbeidet retningslinjer og rutiner for å ivareta elevens/foreldrenes rettigheter når det gjelder informasjon og samtykke i søkeprosessen?
- 2 Blir det enkelte barn tildelt spesialundervisning i samsvar med det behovet som er dokumentert av den faglige instansen?
- 3 Inneholder vedtakene opplysninger om avgjørelse, begrunnelse og klageadgang slik loven krever?

3. ANVENDTE METODER I PROSJEKTET

3.1 Datainnsamling

Revisjonen har innhentet informasjon gjennom intervju med ansatte ved skolekontoret, intervju med leder av pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjeneste), samt gjennomgang av elevmapper og intervju med rektor på utvalgte skoler.

I Bærum kommune består grunnskolen av 26 barneskoler, 10 ungdomsskoler og en kombinert barne- og ungdomsskole, samt 3 alternative (spesial) skoler. Prosjektet omfatter ikke de alternative (spesial) skolene. I 2001 er det totalt 14.100 elever i grunnskolen som utgjør 579 klasser. Gjennomsnittlig elevtall pr. klasse i barneskolen var 23 og i ungdomsskolen 26. Revisjonen har valgt ut 6 skoler for intervju med rektor og gjennomgang av elevmapper og vedtak.

De seks skolene er fra tre ulike områder i Bærum kommune. Fra hvert område er det foretatt et utvalg på to skoler, en barneskole og en ungdomsskole. Elevtallet på de seks skolene utgjør vel 2252, det vil si ca 17% av grunnskole elevene i Bærum. På skolene har vi intervjuet rektor, samt innhentet informasjon fra elevmappene for de elever vi har plukket ut. Vi har sett på vedtakene for spesialundervisning for alle elevene i 4., 7. og 9. klassetrinn. Totalt har vi sett på 51 elevmapper, som utgjør ca 9% av alle elever som mottar spesialundervisning etter enkeltvedtak i Bærum kommune. I de tilfeller hvor det var mangelfulle opplysninger i elevmappene på skolene, ble de supplert med opplysninger fra PP-tjenesten.

Vi har benyttet kommunens handlingsprogram og årsmeldinger og herfra hentet aktuell informasjon på området.

4. VURDERINGSKRITERIER

Spesialundervisning er hjemlet i Opplæringslova og Forvaltningsloven.

4.1 Opplæringslova

Opplæringslova regulerer all opplæringsvirksomhet for barn, samt spesialundervisning for barn, unge og voksne. Den gir alle barn i opplæringspliktig alder som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, rett til spesialundervisning².

Spesialundervisning er et eget juridisk rettighetsområde. Når det foreligger en sakkyndig vurdering som stadfester at barnet ikke får tilfredsstillende utbytte av den vanlige utdanningen, har barnet rett til spesialundervisning som skal tildeles gjennom enkeltvedtak. Den sakkyndige vurderingen skal blant annet inneholde en vurdering av elevens sitt utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, samt en tilråding om undervisningstilbudet som skal gis til eleven. Den sakkyndige vurderingen er rådgivende i forhold til enkeltvedtaket. I Bærum kommune er myndighet til å fatte enkeltvedtak om spesialundervisning delegert til rektor ved skolen. Enkeltvedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen skal begrunnes særskilt.

Før det settes i verk en sakkyndig vurdering av eleven skal det innhentes samtykke fra foreldrene, jfr. Opplæringslova § 5-4, 2.ledd. Det skal også innhentes tillatelse fra foreldre *før det blir gjort vedtak om å setje i gang spesialundervisning*. Foreldrene skal også informeres om enkeltvedtak som utløser midler for spesialundervisning.

Opplæringslova § 5-1 lyder:

Elevlar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning.

I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal ha eit slikt innhald at det samla tilbodet kan gi eleven eit forsvarleg utbytte av opplæringa i forhold til andre elevlar og i forhold til dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven. Elevlar som får spesialundervisning, skal ha det samme totale undervisningstimetalet som andre elevlar.

I veiledning om spesialundervisning³ framheves det at *Kommunen/fylkeskommunen har således ikke adgang til å avslå et berettiget krav på spesialundervisning med den begrunnelse at det ikke er avsatt mer midler i budsjettet....Et vedtak i kommunen/fylkeskommunen om å gi spesialundervisning må dessuten gjøre klart hvilket opplæringstilbud eleven skal få. Et vedtak som bare dreier seg om omfanget av spesialundervisningen, er ikke nok. I tillegg må vedtaket fastsette prinsippene for innholdet i og den organisatoriske gjennomføringen av opplæringen.*

Veiledningen skiller mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning på følgende måte: *Det følger av formålsparagrafen i opplæringsloven at alle elever, lærlinger og lærekandidater skal få en opplæring som er tilpasset den enkeltes evner og forutsetninger. Dette betyr blant annet at innenfor rammen av de ordinære ressursene som er stilt til*

² Opplæringslovas § 5-7 omhandler spesialpedagogisk hjelp for opplæringspliktig alder.

³ Kirke, -utdanning og forskningsdepartementet (2001): *Veiledning om spesialundervisning i grunnskole og videregående opplæring. Regelverk, prosedyrer og prosesser.*

disposisjon – og som kan variere – har alle i rimelig grad krav på oppmerksomhet ut fra den enkeltes behov (ordinær tilpasset opplæring).

Også spesialundervisning er en form for tilpasset opplæring, men ikke all tilpasset opplæring er spesialundervisning. Spesialundervisning innebærer at det på bakgrunn av enkeltvedtak settes i gang særskilte tiltak for en som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, tiltak som bare noen har krav på. Hva de særskilte tiltakene går ut på, vil avhenge av situasjonen.

Forvaltningsloven

Det følger av forvaltningslovens § 1 at loven gjelder for spesialundervisning. Loven omfatter mange sider ved saksbehandlingen. I vår sammenheng har vi særlig tatt utgangspunkt i forvaltningslovens kapittel I "Lovens område, Definisjoner" og kapittel V "Om vedtaket".

Forvaltningsloven angir viktige kriterier for vurdering av rettssikkerheten i forbindelse med enkeltvedtak. Loven stiller krav til at det skal fattes enkeltvedtak ved forvaltningens avgjørelse angående rettigheter og plikter for enkeltpersoner. Det kreves skriftlig underretningen om vedtaket, og loven definerer bestemte krav om begrunnelse og opplysninger om klageadgangen.

Loven krever begrunnelse når tildelingen er mindre enn det er søkt om, og stiller følgende krav til innholdet i begrunnelsen, jfr. forvaltningslovens §§ 24 og 25:

- Vise til de regler vedtaket bygger på
- Nevne de faktiske forhold som vedtaket bygger på
- Ved skjønn bør hovedhensyn som er gjort gjeldende nevnes.

Enkeltvedtakene for elever som får spesialundervisning skal inneholde opplysninger om avgjørelsen, begrunnelse for vedtaket og opplysninger om klageadgang jfr. forvaltningsloven §§ 24, 25 og 27. Det skal opplyses om klageadgang, klageinstans, klagefrist og fremgangsmåte ved klage, jfr. forvaltningslovens §27, 3.ledd.

Det er en forutsetning for rettssikkerheten at vedtaket er tydelig om selve avgjørelsen og på lovens krav om begrunnelse og klageadgang.

4.2 Vurderingskriteriene samlet

På grunnlag av redegjørelsene foran, oppsummerer vi følgende vurderingskriterier for undersøkelsen:

4.2.1 Vurderingskriteriene for problemstilling 1

Har kommunen utarbeidet retningslinjer og rutiner for å ivareta elevens/foreldrenes rettigheter når det gjelder informasjon og samtykke i søkeprosessen?

1. Kommunen skal ha rutiner for å sikre at foreldrene får informasjon og gir samtykke før elever blir sakkyndig utredet og enkeltvedtak fattes.
2. Det skal foreligge skriftlig anmodning fra foreldrene om sakkyndig vurdering før den iverksettes, og det skal foreligge skriftlig søknad fra foreldrene om spesialundervisning før enkeltvedtak fattes.

4.2.2 Vurderingskriteriene for problemstilling 2

Blir det enkelte barn tildelt spesialundervisning i samsvar med det behovet som er dokumentert av den faglige instansen?

1. Det skal foreligge faglig tilråding og enkeltvedtak for de barn som får spesialundervisning.
2. Dersom det ikke er samsvar mellom den faglige tilrådingen og vedtaket med hensyn til omfanget av tilbudet, skal det begrunnes særskilt.

4.2.3 Vurderingskriteriene for problemstilling 3

Inneholder vedtakene opplysninger om avgjørelse, begrunnelse og klageadgang slik loven krever?

1. Det skal være en tydelig beskrivelse i vedtaket om omfanget og organiseringen av tilbudet til barnet.
2. Vedtaket skal behandle forholdet mellom spesialundervisning og tilpasset opplæring på en ryddig måte.
3. Enkeltvedtaket skal være begrunnet i henhold til kravene i loven.
4. Vedtaket skal opplyse om klageadgangen i henhold til kravene i loven.

5. HAR BÆRUM KOMMUNEN UTARBEIDET RETNINGSLINJER OG RUTINER FOR Å IVARETA ELEVEN/FORELDRENE RETTIGHETER NÅR DET GJELDER INFORMASJON OG SAMTYKKE I SØKEPROSESSEN?

5.1 Kommunen skal ha rutiner for å sikre at foreldrene får informasjon og gir samtykke før elever blir sakkyndig utredet og enkeltvedtak fattes.

5.1.1 Funn/fakta

Opplæringslova legger klare føringer på prosessen for tildeling av ressurser til spesialundervisning. Revisjonen ønsker å se på hvilke rutiner kommunen og den enkelte skole har når det gjelder enkeltvedtak for spesialundervisning. Rutinene undersøkes særlig i forhold til retningslinjene som skal sikre at foreldrene får den informasjon de har krav på og har gitt tillatelse til sakkyndig vurdering og eventuelt vedtak.

I henhold til opplæringslova § 5-6. skal alle kommuner og fylkeskommuner ha en pedagogisk-psykologisk tjeneste. PP-tjenesten i Bærum har 30.5 stillinger, hvorav 18 PP-rådgivere arbeider med barn/ungdom i grunnskolen (inkludert spesialiserte skoler). Fire ungdomsskoler har egen PP-rådgiver knyttet til skolen, hvilket samlet utgjør en stilling. PP-tjenestens oppgave er blant annet å vurdere om et barn trenger spesialundervisning, jfr opplæringslova §5-6, 2.ledd. Det er leder av PP-tjenesten som undertegner alle sakkyndige vurderinger. Den sakkyndige vurderingen inneholder blant annet en tilråding av antall timer spesialundervisning eleven bør få for å dekke behovet for spesialundervisning.

Søkeprosessen for å få spesialundervisning starter om høsten skoleåret før eleven eventuelt får spesialundervisning. Frist for å søke PP-tjenesten om sakkyndig vurdering er i Bærum

kommune 15. oktober. Ved fristen må alle dokumenter⁴ vedrørende saken være med. PP-tjenesten opplyser at det mottas barn til vurdering hele året, i hovedsak er det elever som er flyttet til Bærum kommune i løpet skoleåret. Det opplyses også at det ikke er venteliste for vurdering ved PP-tjenesten, sakene blir ikke liggende i påvente på saksvurdering. Den sakkyndige vurderingen skal være avsluttet innen 1. desember, og organisering av spesialundervisning drøftes deretter med skolene før behovsoversikt sendes skolekontoret. Frist for behovsoversikt til skolekontoret er 1. februar. Sakkyndig vurdering er gyldig i tre år.

Bærum kommune, ved skolekontoret, sender hvert år ut et rundskriv til skolene om saksgang ved søknad om spesialundervisning. Rundskrivet oppdateres hvert år og inneholder bl.a. en gjennomgang av saksbehandlingsprosessen og en oversikt over viktige tidsfrister for anmodninger og søknader. Vedlagt rundskrivet følger også oppdatert utgave av alle skjemaer knyttet til søkeprosessen for spesialundervisning, samt en informasjonsbrosjyre til foreldre (se vedlegg 1). Tidsfristene er satt av skolekontoret og skjemaene er utviklet i Bærum kommune. Tidsfristene og betydningen av dem er imidlertid ikke nevnt i informasjonsbrosjyren til foreldrene.

Skolene har et særskilt ansvar for å vurdere hvorvidt den enkelte elev får tilfredsstillende utbytte av undervisningen og ansvar for å ta opp spørsmålet om hva som kan gjøres for at elevene skal få det. Skolen skal således ikke avvende foreldrenes initiativ i saken. Foreldrene har også selv mulighet til å be om en vurdering fra skolen. Selv om skolen har ansvar for å vurdere den enkelte elev i skolesituasjonen må de ha foreldrenes samtykke for å få en sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten.

I rundskrivet understrekes at lærere med bekymringselev skal, etter at saken er drøftet med rektor og PP-tjenesten, ta kontakt med foreldrene og de **skal få brosjyren "Spesialundervisning. Informasjon til foreldre"**. Når eleven meldes til PP-tjenesten for vurdering skal det legges ved henvisningsskjema til PP-tjenesten, foreldrenes anmodning om sakkyndig vurdering og en pedagogisk (skolens) rapport og vurdering. Skjemaene skal leveres samlet til PP-tjenesten. Fristen for å melde en elev til sakkyndig vurdering hos PP-tjenesten er 15. oktober. Skolekontoret opplyser at foreldrene kan be om vurdering med tanke på spesialundervisning, når som helst på året.

Hvis den sakkyndige vurderingen konkluderer med at eleven har behov for spesialundervisning kan foreldrene søke rektor ved skolen om spesialundervisning (eget skjema). Ifølge brosjyren som foreldrene får utdelt, skal et første utkast til individuell opplæringsplan (IOP), foreligge før en søker om spesialundervisning. Skolekontorets argument for at en skisse til IOP skal utarbeides er at det er med på å lette søkeprosessen for foreldrene. Det er utarbeidet et standardisert skjema som foreldrene benytter ved søknad om spesialundervisning, hvor søknadens begrunnelse er en standardisert henvisning til sakkyndig vurdering. Skjemaet fylles ut med skolens navn, elevens navn og fødselsdato, samt foreldrenes underskrift, adresse og dato for søknad. Foreldre søker om spesialundervisning ved første gangs behov, deretter søker foreldrene kun når det er dokumenterte endringer i elevens behov (Internt notat fra skolekontor til skolene). Rektor fattet enkeltvedtak som kan gi eleven spesialundervisning fra og med neste skoleår. Alle rektorene fattet enkeltvedtakene etter at søknaden om spesialundervisning var behandlet ved skolekontoret og ressursene

⁴ Anmodning fra foreldre om sakkyndig vurdering, henvisningsskjema til PP-tjenesten og pedagogisk rapport og vurdering fra lærer.

knyttet til spesialundervisning var fordelt. Frist for å søke spesialundervisning er 1. februar, og frist for enkeltvedtak er 1. mars.

Ved gjennomgang av elevmappene på skolene fant vi store forskjeller i arkivrutiner. Alle elever ved skolene har en elevmappe hvor all informasjon om eleven skal samles. Ved noen skoler var informasjon vedrørende spesialundervisning oppbevart i elevmappen, mens det ved andre skoler var en spesialundervisningsmappe i tillegg til elevmappen. I spesialundervisningsmappen var det kopier av skjemaer og vedtak.

Prosedyrer vedrørende spesialundervisning:

Hvem	Hva	Når
Skole/foreldre	Observerer lærevansker, uformell kontakt mellom partene	Aug./sept.
Foreldre	Anmoder om sakkyndig vurdering, gyldig i tre år (skjema)	15.0kt
PP-tjenesten	Sakkyndig vurdering av elev. Tilråding/anbefaling av tiltak.(bl.a. antall timer i uken) Gyldig 3 år.	1. desember
PP-tjenesten	Drøfte organisering av spesialundervisning med skolene. Sende behovsoversikt til skolekontoret i februar	Des.-februar
Foreldre	Søke om spesialundervisning i henhold til sakkyndig vurdering.	1.Februar
Skolekontor	Fordele spesialundervisningsressursen mellom skolene i henhold til meldt behov.	Februar
Skole	Fatter enkeltvedtak. (rektor)	1.Mars
Foreldre	Klagefrist for enkeltvedtak	1.April
Skole	Utarbeide individuell opplæringsplan (IOP)	20. August

5.1.2 Revisjonens vurdering

Revisjonen finner at skolekontoret har lagt til rette informasjon og formidling av rutiner til skolene for å trygge saksbehandlingsprosessen. Informasjonen i rundskrivet er systematisk, inneholder alle nødvendige skjemaer/brosjyrer og oppdateres hvert år. Dette forenkler arbeidet for skolene med hensyn til informasjonsformidling til foreldrene.

Ettersom foreldrenes anmodning om sakkyndig vurdering *skal* følge skolens egen rapport til PP-tjenesten øker sannsynligheten for at samtykke/anmodning fra foreldrene er innhentet før sakkyndig vurdering iverksettes. Revisjonens vurdering av informasjonsbrosjyren som foreldre skal få, er at den er oversiktlig i forhold til hvilke lover og rettigheter som regulerer spesialundervisning. I brosjyren nevnes at foreldrene kan søke om spesialundervisning etter at sakkyndig vurdering og første utkast til IOP foreligger. Det er ut fra loven og veiledningen til loven, ikke en forutsetning at IOP foreligger før en kan søke om spesialundervisning. Selv om det kun er i brosjyren til foreldrene at det forutsettes at IOP foreligger før en søker om spesialundervisning er det etter vår mening uheldig at søknaden kobles til utarbeidelsen av en IOP. Det kan føre til unødige forsinkelser i søkeprosessen hvis foreldrene avventer å søke i påvente av at IOP blir utarbeidet ved skolen. Revisjonen ser at det kan være hensiktsmessig at IOP blir utarbeidet på et så tidlig stadium som mulig, men ikke at det settes som en forutsetning for søknad om spesialundervisning.

Elever som ikke er meldt til PP-tjenesten innen fristen 15. oktober vil i prinsippet ikke bli tildelt midler for spesialundervisning påfølgende skoleår. Revisjonen ser at tidsfristene legger klare føringer på organiseringen av spesialundervisningen. Denne informasjonen kommer

ikke fram i brosjyren som utdeles til foreldrene. Kunnskap om fristene og betydningen av dem bør etter revisjonens vurdering formidles skriftlig.

Rutinene som er utarbeidet er etter revisjonens vurdering med på å trygge rettssikkerheten til den enkelte elev, men samtidig ser revisjonen at det for den enkelte elev kan oppleves som en lang prosess fra ett behov blir observert og vurdert en høst, til spesialundervisning iverksettes neste høst. Revisjonen finner likevel ikke grunn til å tro at foreldre til barn som mottar spesialundervisning ikke har fått den informasjon de har krav på.

5.2 Det skal foreligge skriftlig anmodning om sakkyndig vurdering før den iverksettes, og det skal foreligge skriftlig søknad fra foreldrene om spesialundervisning før enkeltvedtak fattes.

5.2.1 Funn/fakta

Ved de tre ungdomsskolene ser vi at 23 av de 28 elevene som mottar spesialundervisning på disse skolene, har fått ny vurdering etter at de begynte på ungdomsskolen. De siste 5 hadde sakkyndige vurderinger fra barneskolen som fortsatt var gyldig. Alle elevene hadde anmodning om sakkyndig vurdering fra foreldrene. For de elevene vi har opplysninger om fra barneskolen er gjennomsnittstid fra foreldrenes anmodning om sakkyndig vurdering til sakkyndig vurdering foreligger 2,4 måneder. I ett enkeltstående tilfelle er foreldrenes anmodning datert 5 dager før sakkyndig vurdering foreligger.

De to skolene hvor PP-rådgiver er ansatt på skolen, har skolen egne arkiv for spesialundervisning som var oversiktlige og lett å få tilgang på aktuell informasjon som ble etterspurt. Det var kun en av de andre skolene som hadde tilsvarende arkiv. Felles for alle skolene var at ingen av skolene hadde komplett sett av alle skjema i alle mappene. Originalskjemaene er imidlertid oppbevart ved PP-tjenesten sentralt. PP-tjenesten hadde i de 18 sakene som revisjonen undersøkte nærmere, alle skjemaer komplett i de aktuelle elevmappene. Det forelå skriftlig søknad fra foreldrene om spesialundervisning før enkeltvedtak ble fattet for alle elevene.

5.2.2 Revisjonens vurdering

Revisjonen valgte å ikke gå gjennom alle de 51 mappene på nytt hos PP-tjenesten; en slik undersøkelse ville kreve en relativ stor ressursinnsats fra PP-tjenesten. Revisjonen hadde samlet informasjon i forhold til den enkelte skole og kodet elevene med bokstav og løpenummer for å ivareta personvernet på best mulig måte. Revisjonen har all grunn til å tro at PP-tjenestens arkiv er hensiktsmessig organisert og at underskrift fra foreldrene foreligger før vurdering og vedtak fattes.

Revisjonen fant ikke noen eksempler på at anmodning fra foreldrene om sakkyndig vurdering ikke forelå før eleven ble utredet ved PP-tjenesten, eller at søknad om spesialundervisning ikke forelå før enkeltvedtak ble fattet.

Revisjonen ser at det i enkeltstående tilfeller har forekommet at foreldrenes anmodning om vurdering ikke er undertegnet før sakkyndig vurdering er tilnærmet avsluttet, men vurderer det som unntak. Etersom undersøkelsen omfattet 50 andre elever har den korte saksbehandlingstiden en relativ liten innflytelse på gjennomsnittstid for behandling.

6. BLIR DET ENKELTE BARN TILDELT SPESIALUNDERVISNING I SAMSVAR MED DET BEHOVET SOM ER DOKUMENTERT AV DEN FAGLIGE INSTANSEN?

6.1 Det skal foreligge faglig tilråding og enkeltvedtak for de barn som får spesialundervisning.

6.1.1 Funn/fakta

Ifølge Opplæringslova skal det foreligge sakkyndig vurdering før det fattes enkeltvedtak. Foreldrene har anledning til å stoppe prosessen som leder mot enkeltvedtak etter den sakkyndige vurderingen.

I de sakene revisjonen har sett på foreligger det sakkyndig vurdering av behov for spesialundervisning fra PP-tjenesten. PP-tjenesten bruker standard oppsett for sakkyndig vurdering hvor det fremgår hva vurderingen er basert på, bakgrunnsinformasjon, beskrivelse av barnet, opplærings situasjonen og tiltak. Videre anbefaler PP-tjenesten tiltak og antall timer spesialundervisning og assistenthjelp per uke. Brevet er stilet til foresatte med kopi til skole og undertegnet av PP-tjenestens leder. I henhold til forskriftene skal sakkyndig vurdering ikke være eldre enn 3 år. I de fleste tilfeller var vurderingene av nyere dato, og der hvor sakkyndig vurdering var eldre enn 3 år, var det sendt melding om ny sakkyndig vurdering av eleven.

6.1.2 Revisjonens vurdering

Revisjonen finner at de rutineene som benyttes i Bærum kommune øker sannsynligheten for at det foreligger faglig tilråding og vedtak for de elever som mottar spesialundervisning.

6.2 Dersom det ikke er samsvar mellom den faglige tilrådingen og vedtaket med hensyn til omfanget av tilbudet, skal det begrunnes særskilt.

6.2.1 Funn/fakta

Etter sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten med tilråding om spesialundervisning fattes enkeltvedtak fra rektor i henhold til anbefaling fra PP-tjenesten. Vi fant ingen tilfeller hvor barn mottok spesialundervisning uten at det forelå sakkyndig vurdering og enkeltvedtak. Rektorene var unisone i sin forsikring om at alle barn som mottok spesialundervisning fikk de ressursene de hadde krav på ifølge vedtaket, men at det var vanskelig å finne nok midler til å organisere undervisningen på en hensiktsmessig måte. Fordeling av ressurser til spesialundervisning for et skoleår skal etter planen skje i februar. For nyanmeldte elever innebærer det at skolene i hovedsak må dekke utgiftene til spesialundervisning ut fra andre deler av skolebudsjettet for disse elevene fram til neste skoleår. Skolene får kun unntaksvis tildelt ekstra ressurser i løpet av skoleåret.

Opplæringslova legger føringer på enkeltvedtaket i forhold til den sakkyndige vurderingen. Enkeltvedtaket kan innebære at eleven får flere eller færre timer enn sakkyndig vurdering tilsvarer. Rektor har anledning til å øke antall timer spesialundervisning som tildeles den enkelte

elev, etter faglig og økonomiske vurderinger. Rektor/kommunen kan imidlertid ikke redusere omfanget av spesialundervisning av økonomiske hensyn. Hvis enkeltvedtaket avviker fra den sakkyndige vurdering skal det begrunnes særskilt.

I de sakkyndige vurderinger fra PP-tjenesten er det en tilråding av antall timer i uken med spesialundervisning og antall timer i uken med personlig assistent. Tilrådingen er gitt i form av antall uketimer, mens enkeltvedtakene i overveiende grad er gitt i form av antall timer i året. Årsaken til at skolene vedtar årstimer er ifølge rektorene og skoleadministrasjonen, at behovet for uketimer vil variere gjennom året. Ved å tildele årstimer kan en i perioder intensivere spesialundervisningen (for eksempel ved lese-og skrivekurs), og i andre perioder ha færre timer. Hvis de tildeler antall timer i uken kan skolen miste noe av sin fleksibilitet i forhold til organiseringen. Ett skoleår består av 38 uker. For å sammenligne antall timer tilrådd og antall timer vedtatt spesialundervisning ble antall timer vedtatt undervisning dividert med 38.

Skolekontoret er bevilgende myndighet for skolene. Det er skolekontoret som på bakgrunn av sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten tildeler midler til spesialundervisning ved den enkelte skole. Skolesjefens ressurser for spesialundervisning er omtrent 2900 uketimer til fordeling blant skolene. Det tilsvarer vel 46 millioner kroner i året. Tidligere var det øremerkede midler fra staten til spesialundervisning, i dag finansieres spesialundervisning av den enkelte kommune. Skolene søker om ressurser til spesialundervisning og assistenttimer i henhold til PP-tjenestens sine anbefalinger. Det er stor rift om budsjettmidlene fra skolekontoret, og skolene får ikke så stort budsjett som de skulle ønske til spesialundervisning.

Skolen må gi vedtak ifølge PP-tjenestens anbefalinger. Hvis vedtaket avviker fra vurderingen må det begrunnes særskilt. Enkeltvedtak kan fattes uavhengig av skolekontorets tildeling av midler til spesialundervisning, men i praksis fattes ikke enkeltvedtak før etter at skolekontoret har fordelt midlene til spesialundervisning. Skolene finansierer spesialundervisning ved hjelp av midler fra skolekontoret, samt 10% ressursen som alle skolene får tildelt. Alle skolene får en overføring på 10% av den ordinære undervisningsressursen som skal benyttes til spesialundervisning. Rektor har fått delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak. Enkeltvedtak for eleven fattes hvert år. Ved klage på enkeltvedtak stiles det til Statens Utdanningskontor, men første klagebehandler er rektor ved skolen.

Revisjonens undersøkelse gir inntrykk av at det er innarbeidet praksis at enkeltvedtaket for spesialundervisning blir gitt i henhold til sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten. Enkeltvedtak fattes ved alle skolene etter at skolekontoret har foretatt sin tildeling av ressurser til den enkelte skole. Hvis skolekontoret er sent ute med fordelingen av spesialpedagogiske ressurser får det konsekvenser for når enkeltvedtakene treffes.

I de sakene vi så på var tildeling av spesialtimer og assistenttimer i henhold til PP-tjenestens anbefaling. 27 av elevene fikk tildelt et gjennomsnitt av anbefalt spesialundervisning, men 23 av elevene fikk tildelt minimum av anbefalt timer. Ett av vedtakene viste færre timer enn anbefalingen fra PP-tjenesten. PP-tjenesten anbefalte 10-12 timer i uken, enkeltvedtaket ga 9 timer, samtidig hadde eleven en tilråding på assistenttimer på 10-12 timer i uken, men fikk tildelt 15 timer. På barneskolene fikk ca 70% av elevene som fikk tildelt spesialundervisning, vedtak på minimum av det anbefalte timetallet. På ungdomsskolene var det vel 28% som fikk vedtak på det laveste anbefalte timetallet.

Når det gjelder assistenttimer er det totalt 17 elever som har fått tildelt timer med personlig assistent. Av de 17 er det tre som har fått gjennomsnitt av tilrådingen, fire som har fått maksimum av tilrådd timetall og ti har fått minimum av tilrådingen. Av de ti som fikk minimum antall timer med personlig assistent går fem elever på samme skole.

6.2.2 Revisjonens vurdering.

Etter revisjonens vurdering gir enkeltvedtaket eleven rett til spesialundervisning innenfor den rammen som den sakkyndige vurderingen tilrår. Revisjonen ser at det er forskjeller mellom skolene med hensyn til hvor mange timer spesialundervisning som blir gitt i enkeltvedtaket i forhold til anbefalingen fra PP-tjenesten. Lokale forskjeller kan ha sammenheng med organisering av undervisning og tilgangen til spesialpedagogisk personale.

7. INNEHOLDER VEDTAKENE OPPLYSNINGER OM AVGJØRELSE, BEGRUNNELSE OG KLAGEADGANG SLIK LOVEN KREVER?

7.1 Det skal være en tydelig beskrivelse i vedtaket om omfanget og organiseringen av tilbudet til barnet.

7.1.1 Funn/fakta

Organiseringen av spesialundervisningen på den enkelte skole varierer. Størstedelen av undervisningen er organisert i grupper. I utvalget er det 18 elever på barneskolen og tre elever på ungdomsskolen som får undervisning i enkelttimer, men det er kun fem elever som får all undervisning som enkelttimer.

Enkeltvedtaket er standardisert i formen. Det vil si at personlige opplysninger og antall timer spesialundervisning er det eneste som varierer mellom vedtakene. I vedtaket om spesialundervisning går det frem hvor mange årstimer spesialundervisning og assistenttimer barnet får tildelt. Det sies også i vedtaket at barnet vil få spesialundervisning i samsvar med en avtalt individuell opplæringsplan (IOP) som skal være klar til skolestart i august, senest 1. september for skolens nye elever. Enkeltvedtaket sier ikke noe om organiseringen av vedtaket, annet enn at det kan justeres i løpet av året.

7.1.2 Vurdering

Revisjonen vurderer det standardiserte oppsettet om enkeltvedtak som svært god. Det inneholder opplysninger om antall timer spesialundervisning, og at organiseringen av tilbudet til eleven kan variere.

7.2 Vedtaket skal behandle forholdet mellom spesialundervisning og tilpasset opplæring på en ryddig måte.

7.2.1 Funn/fakta

Ved avslag på søknad om spesialundervisning får eleven tilbud om tilpasset undervisning. Vedtaket inneholder kun spesialundervisning i form av spesialtimer og assistenttimer. Tilpasset undervisning er ikke spesialundervisning etter enkeltvedtak, jfr. veiledning til spesialundervisning, og omtales ikke i enkeltvedtakene.

7.2.2 Vurdering

Revisjonen finner at vedtaket behandler forholdet mellom spesialundervisning og tilpasset undervisning på en ryddig måte.

7.3 Enkeltvedtaket skal være begrunnet i henhold til kravene i loven.

7.3.1 Funn/fakta

Skjemaet for enkeltvedtak henviser til sakkyndig vurdering og at begrunnelsen er hjemlet i Opplæringslova § 5. Den sakkyndige vurderingen for alle de 51 elevene som var med i utvalget, inneholdt faglig begrunnelse for anbefaling til spesialundervisning.

7.3.2 Vurdering

Revisjonen ser at henvisningen til de sakkyndige vurderingene er oppgitt som begrunnelse i enkeltvedtakene. Ettersom enkeltvedtaket fattes på bakgrunn av den sakkyndige vurderingen er henvisningen etter revisjonens vurdering en tilstrekkelig begrunnelse i selve vedtaket. Revisjonen fant intet i de sakkyndige vurderingene som var i strid med loven.

7.4 Vedtaket skal opplyse om klageadgangen i henhold til kravene i loven.

7.4.1 Funn/fakta

I vedtaket fra skolen om spesialundervisning er det et eget avsnitt om klageadgangen. *"I følge Forvaltningsloven § 27 har foreldre rett til å klage over enkeltvedtak om spesialundervisning. Klagefristen er 3 uker etter mottagelse av dette brev. Dersom klage ikke er kommet til skolen innen fristen, anses enkeltvedtaket å være akseptert. (Se vedlagte orientering for nærmere opplysninger.)"* I brosjyren til foreldre om tilpasset/spesialundervisning er det også tatt med klageadgang og fremgangsmåten ved klage. Siste instans for klagen er Statens utdanningsdirektør.

Det er kun foreldre som har adgang til å klage på vedtak. Vi får opplyst fra skolekontoret og PP-tjenesten at det er meget få klager, men det hender at foreldre ønsker ny vurdering.

7.4.2 Vurdering

Ettersom enkeltvedtakene er standardiserte får alle samme informasjon om klageadgang. Revisjonen finner at de opplysninger som blir gitt i vedtakene om klageadgang er tilstrekkelig i henhold til kravene som finnes i forvaltningsloven.

8. REVISJONENS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

8.1 Konklusjon

8.1.1 Har Bærum kommune utarbeidet retningslinjer og rutiner for å ivareta elevens/foreldrenes rettigheter når det gjelder informasjon og samtykke i søkeprosessen?

Revisjonen finner at skolekontoret har lagt til rette informasjon og formidling av rutiner til skolene for å trygge saksbehandlingsprosessen. Informasjonen i rundskrivet er systematisk, inneholder alle nødvendige skjemaer/brosjyrer og oppdateres hvert år. Dette forenkler arbeidet for skolene med hensyn til informasjonsformidling til foreldrene.

Informasjonsbrosjyren til foreldrene er informativ med hensyn til elevens rettigheter i forbindelse med spesialundervisning. Innholdet i brosjyren som kobler utarbeidelse av individuell opplæringsplan (IOP) til søknad om spesialundervisning er imidlertid egnet til å skape klarhet. Revisjonen ser ikke utarbeidelse av IOP som en forutsetning for å søke om spesialundervisning. Tidsfristene er ikke nevnt i informasjonsbrosjyren til foreldrene. Kunnskap om fristene og betydningen av dem, er etter revisjonens vurdering så viktig at den bør formidles skriftlig.

Revisjonen finner at kravet om at sakkyndig vurdering kun skal iverksettes etter anmodning fra foreldrene generelt er overholdt.

8.1.2 Blir det enkelte barn tildelt spesialundervisning i samsvar med det behovet som er dokumentert av den faglige instansen?

Etter revisjonens vurdering gir de rutinene som benyttes økt sannsynlighet for at det foreligger faglig tilråding og vedtak for de elever som mottar spesialundervisning.

Revisjonen finner at enkeltvedtaket gir eleven rett til spesialundervisning innenfor den rammen som den sakkyndige vurderingen tilrår. Lokale forskjeller mellom skoler kan ha sammenheng med organisering av undervisning og tilgangen til spesialpedagogisk personale.

8.1.3 Inneholder vedtakene opplysninger om avgjørelse, begrunnelse og klageadgang slik loven krever?

Revisjonen vurderer det standardiserte oppsettet om enkeltvedtak som svært godt. Vedtakene behandler forholdet mellom spesialundervisning og tilpasset undervisning på en ryddig måte.

Revisjonen ser at henvisningen til den sakkyndige vurderingen er oppgitt som begrunnelse i enkeltvedtakene. Hvilket er en tilstrekkelig begrunnelse.

Revisjonen finner at de opplysninger som blir gitt i vedtakene om klageadgang er tilstrekkelig i henhold til kravene som finnes i forvaltningsloven.

Revisjonen finner ut fra denne gjennomgangen, at spesialundervisningen i grunnskolen i Bærum, i all hovedsak oppfyller sine forpliktelser ovenfor de elever som har rett på spesialundervisning. Barnas rettssikkerhet synes ivaretatt i henhold til viktige krav i lovverket ved behandling av søknad om spesialundervisning og vedtak om spesialundervisning.

8.2 Anbefalinger

Revisjonen foreslår følgende mindre forbedringer knyttet til informasjonsbrosjyren til foreldrene:

- 1 Revisjonen anbefaler skolekontoret å utelate formuleringen: *og den første skissen til IOP fra skolen*. Koblingen mellom individuell opplæringsplan (IOP) og søknad om spesialundervisning er ikke nødvendig for saksbehandlingsprosessen.
- 2 Revisjonen foreslår at informasjon om tidsfrister for de ulike deler av saksbehandlingsprosessen ble inkludert i informasjonen til foreldrene.

LITTERATUR OG KILDEHENVISNINGER

Internt notat fra skolekontor til skolene, 30.03.2001.

Rundskriv med informasjonsmateriell fra skolekontoret til skolene vedrørende spesialundervisning.

Lov av 17.07.1998 nr 61: Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa. (opplæringslova).

NOU 1995:18.: *Ny lovgiving om opplæring.*

F-4074 B : *Ny felles opplæringslov: Et helhetlig skoleverk.* Kirke,- Utdannings- og Forskningsdepartementet

Veiledning om spesialundervisning i grunnskole og videregående opplæring. Regelverk, prosedyrer og prosesser. Utgitt av Kirke,- utdannings- og forskningsdepartementet.
www.skolenettet.ls.no

Ot.prp.nr.36 (1996-1997). Grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova).

Vedlegg 2: Anbefalingene i Asker kommunerevisjon sin rapport

REVISJONENS ANBEFALINGER

På bakgrunn av det som er tatt opp i denne rapporten, anbefaler vi følgende:

1. Revisjonen anbefaler at en forenkler rutiner for det sakkyndige arbeidet for å frigjøre kapasitet. Bl.a bør sakkyndig utredning/tilråding så langt mulig gjøres 3-årig - som kravet er etter opplæringsloven. Bare i tilfeller av behov for ny vurdering, bør ny utredning etterspørres. Se kap 6.1.3 side 15.
2. Vi anbefaler å se på om en del oppfølgingsarbeid som nå utføres av sakkyndig avdeling, kan legges til andre. Dette for å frigjøre kapasitet til arbeid som krever sakkyndig kompetanse.
3. Elevmappene på skolene bør gjennomgås med sikte på en mer hensiktsmessig inndeling. Med få unntak er innholdet uoversiktlig, det finnes mange kopier, og det er vanskelig å oppdage når dokumenter mangler eller er ufullstendige. Behovet er særlig stort når dokumentmengden øker. En enhetlig systematikk, som f.eks inndeling etter type/art, vil lette oppfølging og spare arbeid. Se kap 6.1.1 side 14.
4. Planleggings- og rapporteringsrutinene er tidkrevende. Det bør vurderes om noe kan standardiseres, eventuelt at dokumenter kan kombineres. Kvalitet må bestrebes framfor kvantitet. Se punkt 6.1.1.
5. Til hjelp i informasjonsarbeidet om spesialundervisningen kunne det med fordel ha vært laget en brosjyre. Brosjyren bør omhandle viktige forhold og vil være en støtte både til foreldre og skolen i det den gir lik og utfyllende informasjon til alle. Den kan vurderes gitt til alle foresatte, som en del av informasjon om skolen.
6. Det er nødvendig å vurdere ressursituasjonen for spesialundervisning. Den må ses i sammenheng med ressurser til tilpasset undervisning, og eventuelt andre miljø- og levekårsbestemte forhold med betydning for den enkelte skole. Se punkt 6.2.1
7. PP-tjenestens rutiner, kapasitet og arbeidsoppgaver må vurderes oppmot forventninger fra skoler og krav i lov og forskrift. Faglige utredninger bør forbedres og bli klarere og mer konkrete. Se punktene 5.3.1, 5.4.1, 6.2.3